

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om försvarsmakten och till lagar som har samband med den

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om försvarsmakten och till lagar som har samband med den (RP 6/2025 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Försvarsutskottet (FsUB 4/2025 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om försvarsmakten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om försvarsmakten (551/2007) 2 och 4 a §, 12 § 1 mom., 14 § 1 och 5 mom., rubriken för 15 § samt 15 § 1 och 5 mom., 18 och 18 a §, 19 § 1 mom. och 22 b §,
av dem 2 och 4 a § och 12 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1304/2022, 14 § 1 mom. och 15 § 1 mom. sådana de lyder i lag 509/2013, 14 § 5 mom. och 15 § 5 mom. sådana de lyder i lag 932/2015 samt 18 a och 22 b § sådana de lyder i lag 197/2017, och
fogas till lagen en ny 22 c § som följer:

2 §

Försvarsmaktens uppgifter

Till Försvarsmaktens uppgifter hör
1) det militära försvaret av Finland, vilket innefattar
a) övervakning av landområdena, vattenområdena och luftrummet samt tryggande av den territoriella integriteten,
b) tryggande av befolkningens livsbetingelser, de grundläggande fri- och rättigheterna och statsledningens handlingsfrihet samt försvar av den lagliga samhällsordningen,

Riksdagens svar RSv 45/2025 rd

c) givande av militär utbildning och styrning av den frivilliga försvarsutbildningen samt stärkande av försvarsviljan,

2) Nordatlantiska fördragsorganisationens kollektiva försvar, vilket innefattar

a) försvar av Finland och de övriga medlemsstaterna i Nordatlantiska fördragsorganisationen mot väpnade angrepp, i samarbete med dessa medlemsstaters väpnade styrkor,

b) upprätthållande och utvecklande av Finlands och Nordatlantiska fördragsorganisationens kollektiva försvar och försvarsförmåga,

3) stödjande av andra myndigheter, vilket innefattar

a) handräckning för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet, för förhindrande och avbrytande av terroristbrott och andra brott som orsakar allvarlig fara för människors liv eller hälsa samt för skyddande av samhället i övrigt,

b) deltagande i räddningsverksamhet genom att tillhandahålla utrustning, personalresurser och sakkunnigtjänster som behövs i räddningsverksamheten,

4) deltagande i stöd och bistånd som grundar sig på artikel 222 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller artikel 42.7 i fördraget om Europeiska unionen samt deltagande i lämnande av annat internationellt bistånd än sådant som ingår i en i 2 punkten avsedd uppgift och deltagande i annan samverkan och internationell verksamhet än sådan som ingår i en i 2 punkten avsedd uppgift,

5) deltagande i internationell militär krishantering och i militära uppdrag i annan internationell krishantering.

I fråga om Försvarsmaktens övriga uppgifter gäller vad som föreskrivs särskilt.

4 a §

Begäran om internationellt bistånd och samverkan inom Finlands territorium

Om inte något annat föreskrivs i lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet (418/2017), kan försvarsministeriet efter att ha hört utrikesministeriet begära bistånd som hör till Försvarsmaktens verksamhetsområde av en annan stat, av Nordatlantiska fördragsorganisationen eller en annan internationell organisation eller av Europeiska unionen eller fatta beslut om Försvarsmaktens samverkan med en annan stat, med Nordatlantiska fördragsorganisationen eller en annan internationell organisation eller med Europeiska unionen inom Finlands territorium, med beaktande av målsättningen för och principerna i Förenta nationernas stadga (FördrS 1/1956) och av andra folkrättsliga regler.

12 §

Lämnande av internationellt bistånd, samverkan och annan internationell verksamhet

Försvarsmakten kan lämna en annan stat, Nordatlantiska fördragsorganisationen eller en annan internationell organisation eller Europeiska unionen bistånd som hör till Försvarsmaktens verksamhetsområde samt med beaktande av målsättningen för och principerna i Förenta nationernas stadga och av andra folkrättsliga regler delta i samverkan med en annan stat, med Nordatlantiska fördragsorganisationen eller en annan internationell organisation eller med Europeiska unionen och delta i annan internationell verksamhet.

— — — — —

Riksdagens svar RSV 45/2025 rd

14 §

Tillfällig rätt att använda fastigheter

Försvarmakten har rätt att tillfälligt använda andra fastigheter än dem som Försvarmakten stadigvarande förfogar över, om det är nödvändigt med tanke på militär övningsverksamhet, försvarssamarbetet, verkställandet av Nordatlantiska fördragsorganisationens kollektiva försvar eller höjning av försvarsberedskapen. Försvarmakten får dock inte orsaka egendom onödig olägenhet eller skada.

— — — — —

För skada som användningen av en fastighet orsakat betalas ersättning enligt gängse pris till fastighetens ägare eller innehavare. I fråga om ersättningsbeslut och beslut som gäller användning av en fastighet får omprövning begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Även om ändring har sökts, ska den del av ersättningen som är ostridig utan dröjsmål betalas till den ersättningsberättigade. Ett beslut som gäller användning av en fastighet får iakttas trots att ändring har sökts, om inte den myndighet där ändring sökts förbjuder verkställigheten. En tvist som gäller en överenskommelse om användning av en fastighet handläggs som ett förvaltningstvistemål i förvaltningsdomstolen.

15 §

Förbud och begränsningar beträffande rätten att röra sig på områden som används av Försvarmakten

Om militära orsaker eller skyddet av utomstående mot faror kräver det, får staben för en försvarsgren inom Försvarmakten eller Försvarmaktens lokala förvaltningsmyndighet, garnisonschefen eller den som leder övningen förbjuda obehöriga att röra sig på ett område eller en plats som Försvarmakten förfogar över eller begränsa denna rätt. Bestämmelser om straff vid överträdelser av förbudet finns i strafflagen.

— — — — —

Vistelse- och besöksstillstånd beviljas av en myndighet som avses i 1 och 2 mom. I fråga om tillståndsmyndighetens beslut i ärenden som avses i 3 och 4 mom. får omprövning begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Ett beslut om återkallelse av ett tillstånd ska iakttas trots att ändring har sökts, om inte den myndighet där ändring sökts förbjuder verkställigheten.

— — — — —

18 §

Upprätthållande av säkerhet och ordning på ett område som används av Försvarmakten

Garnisonschefen eller kommandören för ett truppförband bestämmer närmare om hur säkerhet och ordning ska upprätthållas på ett område som används av Försvarmakten.

Riksdagens svar RSV 45/2025 rd

Bestämmelser om utbildningen för en tjänsteman i vakt- eller jourtjänst utfärdas genom förordning av försvarsministeriet.

18 a §

Försvarsmaktens säkerhetsuppgifter

Försvarsmakten kan vid behov utse en sådan tjänsteman vid Försvarsmakten som fått specialutbildning (*säkerhetsman*) att på allmän plats garantera immuniteten för personer som behöver särskilt skydd (*personskyddsuppgifter*), om personen

- 1) är anställd vid Försvarsmakten,
- 2) hör till den militära ledningen för en främmande stat som är gäst hos Försvarsmakten,
- 3) hör till en internationell organisation som är gäst hos Försvarsmakten, eller
- 4) är en särskild expert från en främmande stat eller en internationell organisation som är gäst hos Försvarsmakten.

Försvarsmakten kan vid behov utse en säkerhetsman att på allmän plats garantera immuniteten vid transport av Försvarsmaktens, en främmande stats väpnade styrkor eller Nordatlantiska fördragsorganisationens särskilda tillgångar eller för en främmande stats trupper.

Vid utförande av personskyddsuppgifter på allmän plats kan en säkerhetsman med de befogenheter som anges i 22 a § garantera säkerheten för en person och med de befogenheter som anges i 22 b § garantera immuniteten vid sådan transport av särskilda tillgångar och för sådana trupper av en främmande stat som avses i 2 mom., om inte polisen har övertagit uppgifterna. En polisman som hör till befälet eller polisens fältchef ska så snart som möjligt underrättas om att befogenheterna har börjat utövas.

En säkerhetsuppgift ska överföras till polisen eller en annan behörig myndighet så snart som möjligt efter att de befogenheter som avses i 3 mom. har börjat utövas.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om en säkerhetsmans maktmedels- och skyddsredskap.

Genom förordning av försvarsministeriet utfärdas närmare bestämmelser om en säkerhetsmans specialutbildning, övning i bruk av maktmedel, rätt att bära maktmedelsredskap och övervakningen av bruk av maktmedel samt om behörighetskraven för den som leder utförandet av säkerhetsuppgifter.

19 §

Utredande av identitet, avlägsnande av en person och rätt att gripa en person

En tjänsteman i vakt- eller jourtjänst har rätt att avlägsna en person från ett område som används av Försvarsmakten samt från ett i 15 § avsett område, om det är uppenbart att personen inte har rätt att vistas på området och tjänstemannen har uppmanat personen att avlägsna sig. Tjänstemannen har också rätt att avlägsna en person som har tillstånd att vistas på området, om personen stör eller äventyrar andras eller sin egen säkerhet. Dessutom har tjänstemannen i sitt uppdrag rätt att få veta namnet, personbeteckningen eller, om sådan saknas, födelsedatumet samt medborgarskap och passuppgifter i fråga om den person som vistas eller rör sig på området.

Riksdagens svar RSV 45/2025 rd

22 b §

Befogenheter vid garanterande av immuniteten vid transport av särskilda tillgångar och för en främmande stats trupper

En säkerhetsman har rätt att i omedelbar närhet av en transport av Försvarsmaktens, en främmande stats väpnade styrkors eller Nordatlantiska fördragsorganisationens särskilda tillgångar eller i omedelbar närhet av en främmande stats trupp spärra av, stänga eller utrymma en plats eller ett område som är i allmän användning eller förbjudna eller begränsa vistelse där, om det är nödvändigt för att garantera immuniteten hos de särskilda tillgångarna eller den främmande stats trupp, såvida inte en polisman som hör till befälet eller polisens fältchef begränsar den rätten.

Vid utförande av säkerhetsuppgifter som hänför sig till transport av särskilda tillgångar eller till främmande stats trupper har en säkerhetsman rätt att avlägsna en person från en plats, om det utifrån hotelser från personen eller personens uppträdande i övrigt finns grundad anledning att anta eller utifrån personens tidigare uppträdande är sannolikt att denne kommer att göra sig skyldig till ett brott som riktas mot Försvarsmaktens, en främmande stats väpnade styrkors eller Nordatlantiska fördragsorganisationens särskilda tillgångar eller mot en främmande stats trupp. En polisman som hör till befälet eller polisens fältchef har rätt att begränsa de befogenheter som avses i detta moment.

En person kan gripas, om det sannolikt är en otillräcklig åtgärd att avlägsna personen från platsen och det brott som riktas mot Försvarsmaktens, den främmande stats väpnade styrkors eller Nordatlantiska fördragsorganisationens särskilda tillgångar eller mot den främmande stats trupp inte annars kan förhindras eller störningen eller faran annars undanröjas. Gripandet ska omedelbart meddelas till en polisman som hör till befälet eller till polisens fältchef och den gripne ska utan dröjsmål överlämnas till polisen.

På behandlingen av personer som gripits med stöd av 3 mom. tillämpas lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen (841/2006).

22 c §

Protokoll över säkerhetsuppgifter

Över åtgärder som vidtagits med stöd av 18 a § ska det upprättas ett protokoll eller göras en motsvarande anteckning i en annan handling.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 62 och 78 § i värnpliktslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i värnpliktslagen (1438/2007) 62 § 1 mom. 3 punkten och 2 mom. samt 78 § 1 mom.,
sådana de lyder i lag 1306/2022, som följer:

62 §

Anordnande av tjänstgöring utomlands

En värnpliktig som fullgör beväringstjänst eller deltar i en repetitionsövning kan kortvarigt förordnas till tjänstgöring utomlands, om han

3) i enlighet med sitt uttryckliga samtycke deltar i en sådan uppgift som avses i 2 § 1 mom. 2 eller 4 punkten i lagen om försvarsmakten och det inte är fråga om det militära försvaret av Finland,

På sådana uppgifter som avses i 1 mom. 3 punkten tillämpas dessutom 78 § 1 mom. samt lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016).

78 §

Förordnande av en värnpliktig som tjänstgör till en annan uppgift än det militära försvaret av Finland

En värnpliktig som tjänstgör enligt denna lag kan som tjänstgöringsuppdrag förordnas till en sådan i 2 § 1 mom. 2—4 punkten i lagen om försvarsmakten avsedd uppgift som inte hänför sig till det militära försvaret av Finland. När värnpliktiga utför tjänstgöringsuppdrag, får de inte delta i

- 1) gripande av farliga personer,
- 2) röjning av sprängladdningar,
- 3) uppgifter som förutsätter användning av vapenmakt, eller
- 4) andra farliga uppgifter som motsvarar dem som avses i 1—3 punkten.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 12 och 40 § i militärfordonslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i militärfordonslagen (332/2023) 12 och 40 § som följer:

12 §

Utryckningsfordon inom Försvarsmakten

Försvarsmaktens utryckningsfordon är sådana fordon inom Försvarsmakten som är utrustade med en varningslykta med blått blinkande ljus och en ljudsignalanordning för utryckningsfordon. På användning av Försvarsmaktens utryckningsfordon på väg tillämpas bestämmelserna i vägtrafiklagen (729/2018) om användning av utryckningsfordon på väg.

Bestämmelser om konstruktionen, utrustningen och färgsättningen hos och emblemen på Försvarsmaktens utryckningsfordon utfärdas genom förordning av försvarsministeriet. Den färgsättning och de emblem som finns på Försvarsmaktens utryckningsfordon eller sådan färgsättning och sådana emblem som är förvillande lika dem får inte användas på andra fordon så att det kan ge ett intryck av att fordonet i fråga skulle vara ett av Försvarsmaktens utryckningsfordon.

40 §

Internationella militärfordon i Finland

Om inte något annat föreskrivs någon annanstans eller något annat följer av internationella förpliktelser som binder Finland, tillämpas i fråga om internationella militärfordon som används i Finland och på övervakningen av deras trafikduglighet samt på användningen av dem de bestämmelser och föreskrifter som gäller militärfordon.

Den stat som sänder det internationella militärfordonet svarar för att

- 1) fordonet är tryggt att använda i trafik,
- 2) fordonet har genomgått besiktning eller kontroll på behörigt sätt.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela närmare föreskrifter om de tekniska krav som ställs på internationella militärfordon och om godkännande av kopplingsbesiktning av internationella militärfordon samt om användningen av internationella militärfordon.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 20 § i lagen om militär underrättelseverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om militär underrättelseverksamhet (590/2019) 20 § 1 mom. 1 punkten och 3 mom. samt
fogas till 20 § ett nytt 7 mom. som följer:

20 §

Internationellt samarbete

Militärunderrättelsemyndigheterna kan i enlighet med Finlands nationella intressen i anknytning till sina uppgifter eller för att skydda den nationella säkerheten

1) trots sekretessbestämmelserna utbyta andra underrättelseuppgifter än personuppgifter med utländska underrättelse- och säkerhetstjänster eller med Nordatlantiska fördragsorganisationen eller någon annan internationell organisation eller med Europeiska unionen, om det behövs, och

En behörig utländsk tjänsteman har genom beslut av huvudstabens underrättelsechef rätt att på finskt territorium för skötsel av militärunderrättelsemyndigheternas uppgifter samarbeta med en tjänsteman vid en militärunderrättelsemyndighet samt under dennes uppsikt och övervakning använda de metoder för underrättelseinhämtning som avses i 22, 24, 43, 47, 51, 60 och 66 §. En utländsk tjänsteman är skyldig att iaktta de föreskrifter, begränsningar och anvisningar som militärunderrättelsemyndigheten meddelar.

Huvudstabens underrättelsechef beslutar om användning inom finskt territorium av radiosignalspaning enligt 60 § som genomförs av Nordatlantiska fördragsorganisationen eller dess medlemsstater från fordon, fartyg eller luftfartyg eller från markstationer. Det samarbete som avses i detta moment ska vara förenligt med Finlands intressen och de prioriteringar som avses i 13 § samt ske under ledning och övervakning av en militärunderrättelsemyndighet.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 1 § i lagen om militär krishantering

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om militär krishantering (211/2006) 1 § 3 mom. som följer:

Riksdagens svar RSw 45/2025 rd

1 §

Lagens tillämpningsområde

Föranstaltare av krishantering enligt denna lag kan vara FN, Nordatlantiska fördragsorganisationen, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), någon annan internationell organisation eller grupp av länder eller Europeiska unionen (EU).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 1 § i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten (332/2019) 1 § som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten och för Försvarsmaktens räkning, om uppgifterna behandlas för skötsel av uppgifter som anges i 2 § 1 mom. 1 och 2 punkten, 3 punkten underpunkt a samt 4 och 5 punkten i lagen om försvarsmakten (551/2007). Denna lag tillämpas endast på sådan behandling av personuppgifter som är helt eller delvis automatiserad eller där de uppgifter som behandlas utgör eller är avsedda att utgöra ett register eller en del av ett sådant.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 9 a § i lagen om hälsovården inom försvarsmakten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om hälsovården inom försvarsmakten (322/1987) 9 a § 2 mom., sådant det lyder i lag 339/2019, som följer:

9 a §

På behandlingen av personuppgifter tillämpas lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten (332/2019), om behandlingen av uppgifter behövs för skötsel av uppgifter som anges i 2 § 1 mom. 1 och 2 punkten, 3 punkten underpunkt a samt 4 och 5 punkten i lagen om försvarsmakten (551/2007). Bestämmelser om annan behandling av personuppgifter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) och i dataskyddslagen (1050/2018).

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 1 § i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018) 1 § 2 mom. 1 punkten, sådan den lyder i lag 350/2020, som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas denna lag på
1) behandling av personuppgifter som utförs av Försvarsmakten och för Försvarsmaktens räkning, om uppgifterna behandlas för skötsel av uppgifter som anges i 2 § 1 mom. 1 och 2 punkten, 3 punkten underpunkt a samt 4 och 5 punkten i lagen om försvarsmakten (551/2007), och på så

Riksdagens svar RSv 45/2025 rd

dan behandling av personuppgifter som utförs av Försvarsmaktens huvudstab för skötsel av uppgifter som avses i 9 § 3 mom. i säkerhetsutredningslagen (726/2014),

— — — — —

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av vägtrafiklagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i vägtrafiklagen (729/2018) 89 § 2 och 3 mom., sådana de lyder, 89 § 2 mom. i lag 333/2023 och 3 mom. i lag 1040/2020, samt
fogas till lagen en ny 66 a § som följer:

66 a §

Undantag med avseende på rätten att arbeta som vägtransportledare för specialtransporter

Med avvikelse från vad som i 66 och 67 § föreskrivs om behörighet och tillstånd för vägtransportledare, får en medlem av styrkor som avses i ett för Finland bindande avtal om status för styrkor arbeta som vägtransportledare för en specialtransport inom Försvarsmakten, om personen i fråga getts en yrkeslicens eller annan yrkeskvalifikation för detta i den sändande staten. Försvarsmakten ska ge personer som avses i denna paragraf en introduktionsutbildning.

89 §

Terrängtrafik och fordon inom Försvarsmakten

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas också på användningen av Försvarsmaktens fordon, internationella militärfordon och fordonskombinationer där sådana fordon ingår. Bestämmelser om sådana undantag som är nödvändiga av försvarsskäl från bestämmelserna i detta kapitel om användning av Försvarsmaktens fordon, internationella militärfordon och fordonskombinationer där sådana fordon ingår får utfärdas genom förordning av försvarsministeriet. Föreskrifter som gäller användning av Försvarsmaktens fordon, internationella militärfordon och fordonskombinationer där sådana fordon ingår och som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter får meddelas genom en föreskrift av huvudstabens tekniska granskningsavdelning, om det är nödvändigt till följd av fordonens eller fordonskombinationernas särskilda användningsändamål eller konstruktion.

De undantag som avses i 2 mom. kan gälla

Riksdagens svar RSv 45/2025 rd

- 1) användning av släpfordon,
- 2) användning av skydds- och säkerhetsanordningar,
- 3) fordonsspecifika hastighetsbegränsningar,
- 4) användning av speciallyktor,
- 5) märkning av fordon,
- 6) användning av däck och slirskydd,
- 7) persontransport med militärfordon och i last- och paketbilars lastutrymmen samt persontransport med släpvagn,
- 8) koppling av fordon och släpfordon,
- 9) användning av terrängfordon samt av terrängfordon och till dem kopplade släpfordon,
- 10) klassificering av en transport av flera än ett odelbart föremål som specialtransport,
- 11) Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter om genomförande av specialtransporter,
- 12) transport av ett lastat vapen eller ett lastat militärt system,
- 13) mått och massor, dock inte kravet på tillstånd för specialtransport enligt 159 §.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors 9.5.2025

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare